

RIKSDAGENS PROTOKOLL

1910. Första Kammaren. Nr 8.

Fredagen den 18 februari.

Kammaren sammanträdde kl. 3 e. m.

Justerades protokollet för den 10 i denna månad.

Anmäldes och bordlades lagutskottets utlåtanden:

nr 7, i anledning af justitieombudsmannens framställning till Riksdagen angående lag om husrannsakan; och

nr 8, i anledning af väckt motion om tillägg till §§ 41 och 44 konkurslagen.

Upplästes och godkändes bankoutskottets förslag till Riksdagens skrifvelse, nr 14, till fullmäktige i riksgäldskontoret i anledning af verkställd granskning af riksgäldskontorets förvaltning.

Föredrogos, men bordlades ånyo på flere ledamöters begäran följande den 16 innevarande februari bordlagda ärenden, nämligen konstitutionsutskottets utlåtanden nr 1 och 2, bevillningsutskottets betänkande nr 5 och 6, äfvensom lagutskottets utlåtande nr 6.

Justerades ett protokollsutdrag för denna dag.

På framställning af herr talmannen beslöts, att lagutskottets utlåtanden nr 7 och 8 skulle sättas främst på föredragningslistan till morgondagens sammanträde.

Kammaren åtskildes kl. 3,11 e. m.

In fidem
A. v. Krusenstjerna.

Lördagen den 19 februari.

Kammaren sammanträdde kl. 11 f. m.

Herr statsrådet *Swartz* aflämnade Kungl. Maj:ts nedannämnda nådiga propositioner till Riksdagen:

1:o) angående anvisande af medel till lönefyllnad åt vikarien för tjänstledige kassören och bokhållaren hos fångvårdsstyrelsen *Walter Engblom*;

2:o) angående godkännande af tullverkets utgiftsstater för år 1911 m. m.; och

3:o) angående pension till förre båtsmannen vid Norrlands 2:a kompani nr 85 *Erik Johan Forsberg Borg*.

Justerades protokollet för den 12 i denna månad.

Upplästes ett inlämnadt läkarintyg af följande lydelse:

Att justitierådet *J. Hellner* på grund af sjukdom (gastritis acuta) sedan den 15 dennes varit förhindrad och fortfarande tills vidare är förhindrad att deltaga i Riksdagens förhandlingar, intygar Stockholm den 18 febr. 1910.

John Sjöqvist,
med. doktor.

Herr talmannen anförde, att han efter öfverenskommelse med herr talmannen i Andra kammaren finge hemställa, det Första kammaren ville besluta, att vid det sammanträde, som komme att hållas onsdagen den 23 innevarande månad, skulle företagas val af valmän jämte suppleanter för utseende af Riksdagens justitieombudsman och hans efterträdare.

Denna hemställan bifölls.

Föredrogs, men bordlades änyo på flere ledamöters begäran lagutskottets den 18 innevarande februari bordlagda utlåtanden nr 7 och 8.

Föredrogs änyo konstitutionsutskottets den 16 och 18 i denna månad bordlagda utlåtande nr 1, i anledning af väckt motion om skrifvelse till Kungl. Maj:t angående skärpta villkor för rätten att utgifva tidningar.

Ang. skärpta villkor för rätten att utgifva tidningar.

I en inom Andra kammaren väckt, till konstitutionsutskottet hänvisad motion, nr 124, hade herr *Zimdahl* hemställt, att Riksdagen ville besluta en skrifvelse till Kungl. Maj:t med anhållan om utredning och framläggande af förslag i syfte att åstadkomma skärpta bestämmelser i afseende på rättigheten att utgifva tidningar.

Utskottet hade i föreliggande utlåtande på anförda grunder hemställt, att den i förevarande motion innefattade framställning icke måtte föranleda någon Riksdagens åtgärd.

Reservation hade anförts af herrar *Staaß*, *Berger*, *Beckman*, *Berg* och *Broomé*, hvilka ansett, att utskottets yttrande bort hafva följande lydelse:

»Därest det, såsom af motionens motivering vill synas, skulle vara motionärens mening, att myndigheterna borde erhålla befogenhet att ingå i någon pröfning af de förutsättningar med hänsyn till lifsåskådning, etisk och religiös uppfattning o. s. v., som en person må äga för att ägna sig åt tidningsmannayrket, kan utskottet ingalunda dela motionärens åsikt härutinnan.

Hvad åter angår de förutsättningar för yrkets utöfvande, som kunna göras till föremål för en pröfning af formell art, lära de förvisso komma under öfvervägande vid de nu pågående förberedelserna till en revision af tryckfrihetsförordningen.

Vid sådant förhållande hemställer utskottet, att herr *Zimdahls* motion ej må föranleda någon Riksdagens åtgärd.»

Herr *Berger*: Jag anhåller att med några ord få utveckla skälen för den vid betänkandet fogade, af herr *Staaß* m. fl. afgifna reservationen.

Af motionens motivering kan man icke undgå att finna, att motionären eftersträfvat sådana inskränkningar beträffande rätten att utgifva tidningar, som man med den uppfattning af tryckfriheten, som hittills allmänt gjort sig gällande, måste beteckna såsom obehöriga. Motionären säger visserligen icke bestämdt ifrån, hvilka de inskränkningar i rätten att utgifva tidningar äro, som han åstundar, men nog kan man ungefär förstå, hvartåt han syftar. I motionen

Ang. skärpta
villkor för
rätten att
utgifva
tidningar.
(Forts.)

läses följande: »Som förhållandet nu är, har hvem som helst, blott han ej är dömd för nesligt brott eller förklarad ovärdig att föra andras talan, rättighet att efter behörig anmälan utgifva tidning, och detta äfven om han måste stämplas såsom en mer eller mindre uppenbar samhällsfiende och förnekare af vår religions allra dyrbaraste sanningar, hvartill kanske kommer att han är en person, som har litet eller intet att ansvara för.»

Alltså, från rätten att utgifva tidningar synes motionären vilja genom några nya bestämmelser utesluta sådana personer, som måste stämplas såsom samhällsfiender; och sådana personer, som förneka den rena evangeliska läran, synes han ock vilja utestänga från rätten att utgifva tidningar. Motionären synes sålunda önska en väsentlig förändring af 86 § regeringsformen, som tillförsäkrar *hvarje svensk man* rätt att utgifva skrifter, han må hafva hvilken lifsåskådning som helst och hvilken uppfattning som helst i politiska, religiösa och sociala frågor.

Vid nu nämnda förhållanden hade det icke varit ur vägen, synes det mig, om utskottet velat på något sätt uttrycka sitt ogillande af motionens motivering. Den, som nu läser först motionen och så utskotts-betänkandet med dess ordande om »skärpta bestämmelser i afseende å rättigheten att utgifva tidningar», får lätt den tanken, att utskottet icke har något emot just sådana skärpta bestämmelser, som motionären antydt. Ett särskildt skäl att antaga detta ligger däri, att motionären, såsom herrarna finna af betänkandet, varit en af dem, som deltagit i utskottets beslut. Och någon anledning därtill, att icke sämjan inom utskottets majoritet skulle varit fullständig, kan icke framletas ur betänkandet.

Då man enligt min tanke vid hvarje tillfälle, då reaktionära tendenser i fråga om tryckfriheten söka göra sig gällande, bör klart och tydligt tillbakavisa sådana försök, hemställer jag om bifall till herr Staafts m. fl. reservation.

Herr Fahlbeck: Reservanterna hafva föreslagit en annan motivering för det slut, hvartill utskottet kommit.

Utskottets majoritet har icke ansett sig behöfva ingå på något vidare bemötande af herr Zimdahls argumentering. I motionen anföras exempel på vissa svåra missbruk af tryckfriheten. Men det botemedel häremot, som motionären föreslår, är olämpligt. Jag är också öfvertygad om, att ingen inom utskottet delade hans uppfattning, att man bör underkasta en tidningsutgivare något slags examen i fråga om hans religiösa, etiska och politiska ståndpunkt. Men vi ansågo det icke nödvändigt att uttala detta, förvissade om, att vid den revision af tryckfrihetsförordningen, som kan komma i fråga, en sådan tankegång aldrig lär göra sig gällande. Jag bestrider alltså, att de — som den siste ärade talaren nämnde — »reaktionära» tänkesätt, som framtråda i motionen, skola på något sätt kunna läggas in i den motivering utskottet gifvit för sitt afslag. Detta

är emellertid anledningen till, att utskottet stannat vid den korta formella behandling af motionen, som här föreligger.

Jag tillåter mig yrka bifall till utskottets hemställan oförändrad.

Ang. skärpta villkor för rätten att utgifva tidningar.
(Forts.)

Efter härmed slutad öfverläggning yttrade herr talmannen, att i afseende på förevarande utlåtande yrkats, dels att hvad utskottet hemställt skulle bifallas, dels ock att kammaren skulle antaga det förslag, som innefattades i den vid utlåtandet afgifna reservation.

Sedermera gjordes propositioner i enlighet med dessa yrkanden, och förklarades propositionen på bifall till utskottets hemställan vara med öfvervägande ja besvarad.

Förodrogs ånyo konstitutionsutskottets den 16 och 18 innevarande februari bordlagda utlåtande nr 2, i anledning af väckt motion om skrivelse till Kungl. Maj:t angående förbud mot annonsering i tidning eller skrift rörande försäljning af brännvin.

Om förbud mot annonsering rörande försäljning af brännvin.

Uti en i Andra kammaren väckt, till konstitutionsutskottet hänvisad motion, nr 81, hade herr *Berggren* hemställt, att Riksdagen ville i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla, att Kungl. Maj:t måtte taga i öfvervägande, huruvida förbud mot annons eller tillkännagivande i tidning eller skrift om försäljning af brännvin borde införas i tryckfrihetsförordningen, samt för Riksdagen till grundlagsenlig behandling framlägga det förslag i ämnet, som Kungl. Maj:t kunde finna lämpligt.

Utskottet hade i förevarande utlåtande på andragna skäl hemställt, att förevarande motion icke måtte föranleda någon Riksdagens åtgärd.

Reservation hade anförts af herrar *Ekman* och *von Schéele*, hvilka ansett, att utskottets yttrande bort hafva följande lydelse:

»Utskottet, som finner motionens syfte mycket behjärtansvärdt och möjligen kunna utan intrång på tryckfrihetens berättigade kraf i viss måu tillgodoses, anser sig dock, då, enligt hvad utskottet har sig bekant, frågan om en fullständig revision af gällande tryckfrihetslagstiftning för närvarande är under handläggning inom justitiedepartementet genom för ändamålet af Kungl. Maj:t särskildt tillkallade sakkunniga, och det torde få antagas, att förslag till en dylik revision kommer att föreläggas nästkommande års Riksdag, föranlätet hemställa, att förevarande motion icke må föranleda någon Riksdagens åtgärd.»

*Om förbud
mot annons-
ering rörande
försäljning af
brännvin.
(Forts.)*

Herr von Mentzer: Som herrarna se af utlåtandet, finnes jag antecknad bland de närvarande utskottsledamöterna, utan att någon reservation af mig är anförd. Detta skulle gifva vid handen, att jag biträdde utskottets utlåtande. Det är emellertid icke förhållandet. Jag var icke närvarande, då beslut fattades i ärendet, men däremot vid justeringen, och vid sådant förhållande ansåg jag mig icke berättigad att anföra någon reservation. Då jag nu fått ordet, torde det tillåtas mig att gifva tillkänna, hvarför jag icke biträder utskottets hemställan.

Motionären har i sin motion utgått från det i brännvinsförsäljningsförordningen förekommande förbudet för innehafvare af rättighet till försäljning af brännvin att vid personligt besök eller genom ombud hos annan än innehafvare af dylik försäljningsrättighet till salu utbjuda brännvin eller upptaga beställningar därå till mindre belopp än 250 liter. Det synes mig vara riktigt att, så som motionären gjort, draga den slutsatsen, att, då det är förbjudet att i allmänhet utbjuda brännvin genom personliga besök eller genom ombud, bör det vara så mycket mera skäl att förbjuda innehafvarne af ifrågavarande rättigheter att genom det bästa ombud, som torde kunna uppletas, nämligen tidningarna, utbjuda sitt brännvin. Och därför yrkar han ändring i tryckfrihetsförordningen. Utskottet säger, att ett sådant förbud innebär ett kraftigt ingripande i en af lagen tillåten näring. Det är icke fråga om att göra något intrång på utföningen af en utaf lagen tillåten näring, utan meningen är endast att gifva full kraft och verkan åt gällande förbud att utbjuda brännvin. Emellertid hoppas jag, att vid den pågående revisionen af tryckfrihetsförordningen de åsikter, som motionären sökt göra gällande, må komma till sin rätt, och kan jag därför icke annat än komma till samma slut som utskottet och reservanterna herrar Ekman och von Schéele. Jag instämmer alltså i yrkandet, att motionen icke måtte föranleda någon Riksdagens åtgärd.

Herr Sjöholm: Huru stor nykterhetsvän man än är, kan man omöjligen vara med om bifall till den motion, som ligger till grund för utskottets betänkande. Att intaga i tryckfrihetsförordningen ett förbud att annonsera en vara, som enligt svensk lag är loflig och hvaraf både statsverket och kommunerna draga en betydlig inkomst, synes mig vara en uppenbar orimlighet. Ingen har yrkat bifall till motionen, men i de utlåtandet bifogade reservationerna uttalas sådana åsikter, som enligt mitt förmenande äro lika orimliga.

I den första reservationen, af herrar Ekman och von Schéele, säges, att man möjligen utan intrång på tryckfrihetens berättigade kraf i viss mån kan tillgodose motionens syfte. Huru det skall gå till, kan jag icke förstå, och jag har frågat reservanterna, huru de tänkt sig saken, men något tillfredsställande svar på denna fråga har jag icke fått. Är det icke i tryckfrihetsförordningen förbjudet, lär det vara tillåtet att annonsera hvarje i handeln tillgänglig

vara, och bestämmelser, som intagas i andra stadgar, lära icke förhindra dylika annonser. Jag tror således, att reservanternas yttrande är en fras utan betydelse. Sedan tillägges, att frågan om en fullständig revision af gällande tryckfrihetslagstiftning är under handläggning inom justitiedepartementet genom af Kungl. Majt särskildt tillkallade sakkunniga, och man skulle få antaga, att dessa skulle beakta äfven detta önskemål. Det synes mig dock vara oantagligt, att de sakkunniga skola taga upp denna fråga från den föreslagna synpunkten.

I den andra reservationen, af herrar Beckman m. fl., säges uttryckligen ifrån, att man icke kan vara med om en inskränkning i tryckfriheten, men därefter tillägges, att nu ifrågavarande handtering beklagligtvis icke ännu är i lag förbjuden. Detta torde vara ett uttalande, som man icke heller kan gilla. Ty man vet icke, om utredningen kommer att visa, att ett sådant förbud är lämpligt. Det kan möjligen blifva ett motsatt resultat. Man kan sålunda lika litet instämma i den senare som i den förra reservationen.

På grund häraf får jag, herr talman, yrka bifall till utskottets hemställan.

Herr Ekman: Jag hade icke tänkt yttra mig, men då jag blef direkt uppkallad, får jag väl säga några ord. Min mening är naturligtvis icke, att man i tryckfrihetsförordningen kan förbjuda en vanlig affärsmässig annonsering. Men här är icke fråga om att förhindra något sådant, utan meningen är att möjligen finna ett medel att hindra en annonsering, som går utöfver det affärsmässiga och innebär en särskild lockelse. Riksdagen har förut godkänt förbud mot utbudande af spritdrycker genom kringresande agenter. Nu säger utskottet i sin motivering, att den af motionären tilltänkta inskränkningen i rätten att annonsera är af långt mera ingripande art än förbudet mot utbudande genom agenter. Det föreslagna förbudet måtte väl då icke vara något så obetydligt, att man utan vidare kan klippa af frågan. Då utskottet anser, att den nyss behandlade motionen af herr Zimdahl icke bort föranleda någon åtgärd, därför att revision af tryckfrihetsförordningen pågår, kan jag icke förstå, hvarför icke samma yttrande lämnats i fråga om denna motion. Jag anser, att svaret i båda fallen skulle ha blifvit ett hänvisande till förutnämnda revision.

Herr Sjöholm: Med anledning af herr Ekmans yttrande skall jag be få fästa uppmärksamheten på den stora skillnaden mellan herr Zimdahls motion, där det talas om skärpta bestämmelser i fråga om rätten att utgifva tidningar — något som icke blott kan utan också bör införas — och denna motion, som rör sig om någonting, som hvarken kan eller bör införas, emedan det är en orimlighet. Såvidt jag förstår, kan det icke uppdragas åt en utredningskommitté att föreslå åtgärder för att

Om förbud mot annonsering rörande försäljning af brännvin.
(Forts.)

*Om förbud
mot annonse-
ring rörande
försäljning af
brännvin.
(Forts.)*

förhindra annonsering utan att taga in förbud däremot i tryckfrihetsförordningen. Huru det skulle gå till, kan jag icke förstå, och herr Ekman har icke besvarat frågan. Han har endast fäst sig vid, att annonsen skulle hafva något lockande i sig. Men detta innebär icke något, ty för den, som vill köpa spritdrycker, är annonsen i och för sig lockande, oberoende af huru den lyder, och för den, som icke vill köpa spritdrycker, har annonsen icke någon vidare lockelse, huru grannt utstofferad den än är och huru mycket reklam den än må innehålla för de drycker, som annonseras. Det är en väsentlig skillnad mellan något, som icke blott kan utan också bör göras, och något, som likt det nu föreslagna icke kan verkställas.

Herr Ekman: Jag skall be att få upplysa om, att min mening var, såsom det står i reservationen, att motionens syfte möjligen kan utan intrång på tryckfrihetens berättigade kraf i viss mån tillgodoses. Jag menade verkligen, att detta skulle kunna ske genom en ändring i tryckfrihetsförordningen, så framåt icke vid en närmare undersökning af frågan andra hinder möta. Uttalandet i reservationen är således icke någon fras, utan min allvarliga mening. Jag kan icke förstå, hvarför man icke skulle kunna göra skillnad mellan dessa förledande annonser, som motionären åsyftar, och verkligen berättigade affärsmässiga annonser. Man har ju kunnat i tryckfrihetsförordningen införa ett sådant stadgande som det att prisande af brottslig handling straffas. Hvar går gränsen mellan detta prisande och ett faktiskt omnämnande af brottet? Trots denna obestämdhet har stadgandet kunnat införas i tryckfrihetsförordningen. Min mening har varit, att föreliggande fråga icke borde nu afklippas, utan att det måtte få stå öppet för dem, som syssla med revision af tryckfrihetsförordningen, att taga denna fråga liksom andra dithörande spörsmål under öfvervägande.

Öfverläggningen ansågs härmed slutad, hvarefter kammaren biföll hvad utskottet i föreliggande utlåtande hemställt.

Ang. förlängning af den mellan Sverige och Tyska riket afslutade handels- och sjöfartstraktaten.

Föredrogs ånyo bevillningsutskottets den 16 och 18 i denna månad bordlagda betänkande nr 5, i anledning af Kungl. Maj:ts proposition angående förlängning af den mellan Sverige och Tyska riket den 8 maj 1906 afslutade handels- och sjöfartstraktaten.

Genom proposition nr 21 af den 21 januari 1910, som hänvisats till bevillningsutskottets behandling, hade Kungl. Maj:t, under öberopande af propositionen bilagda utdrag af statsrådsprotokollen öfver utrikesdepartementsärenden för den 20 augusti 1909 och den 21 januari 1910, angående förlängning till den 1 december 1911 af den i Stockholm den 8 maj 1906 mellan Sverige och Tyska riket afslutade handels- och sjöfartstraktaten, äskat Riksdagens godkännande af denna förlängning.

Utskottet hade i nu föredragna betänkande hemställt, att Riksdagen ville meddela det af Kungl. Maj:t äskade godkännandet af förlängning till den 1 december 1911 af den i Stockholm den 8 maj 1906 mellan Sverige och Tyska riket afslutade handels- och sjöfartstraktaten.

Ang. förlängning af den mellan Sverige och Tyska riket afslutade handels- och sjöfartstraktaten.
(Forts.)

Herr Larsson: Då Riksdagen skall besluta, huruvida traktaten med Tyska riket skall förlängas på ett år, för att bättre tid måtte gifvas till underhandlingar, ber jag att få med några ord uttrycka det bekymmer, som snickeriindustriens utöfvare fått känna under denna traktats tillvaro. Importen till Tyskland är nästan omöjliggjord genom de rådande tarrifferna. Jag är fullt öfvertygad om de svårigheter ett litet land har vid underhandlingar med ett så stort land som Tyskland, men då man ser, att våra norrbottniska malmer mer och mer finna användning i Tyskland, och att dess järnindustri mer och mer blir beroende af desamma, så är jag å andra sidan öfvertygad om, att våra underhandlare med detta vapen i händerna skola kunna tillvinna några fördelar för en så liten, men för Sverige så naturlig industri som snickeriet. Jag har endast velat påpeka detta och anhåller, att det måtte antecknas i protokollet.

Efter härmed slutad öfverläggning biföll kammaren hvad utskottet i förevarande betänkande hemställt.

Vid ånyo skedd föredragning af bevillningsutskottets den 16 och 18 innevarande månad bordlagda betänkande nr 6, i anledning af *dels* Kungl. Maj:ts proposition angående rätt för utländsk turist att under viss tid tullfritt disponera hit till riket medförd automobil, *dels* ock en i ämnet väckt motion, biföll kammaren hvad utskottet i detta betänkande hemställt.

Föredrogs ånyo lagutskottets den 16 och 18 innevarande månad bordlagda utlåtande nr 6, i anledning af justitieombudsmannens framställning till Riksdagen om lagstiftning rörande grunderna för och förfarandet vid utvisning ur riket af utlänningar, m. m.

Om lagstiftning rörande grunderna för utlänningars utvisning ur riket m. m.

Uti sin till innevarande Riksdag afgifna och till lagutskottet hänvisade ämbetsberättelse hade justitieombudsmannen hemställt, att Riksdagen ville i skrifvelse till Kungl. Maj:t anhålla, att Kungl. Maj:t måtte föranstalta om utredning rörande grunderna för och förfarandet vid utvisning ur riket af utlänningar äfvensom beträffande de frågor, som härmed sammanhängde och därefter för Riksdagen

Om lagstiftning rörande grunderna för utlänningars utvisning ur riket m. m.

(Forts.)

framlägga förslag till de lagbestämmelser uti ifrågavarande ämnen, hvartill utredningen kunde gifva anledning.

Utskottet hade i förevarande utlåtande af anförda skäl hemställt, att justitieombudsmannens ifrågavarande framställning icke måtte till någon Riksdagens åtgärd föranleda.

I afgifven reservation hade herrar *Widén, Pettersson* från Södertälje, *Ersson, Berggren, Lindhagen* och *Olsson* i See hemställt, att Riksdagen ville i skrifvelse till Kungl. Maj:t anhålla, att Kungl. Maj:t måtte föranstalta om utredning rörande grunderna för och förfarandet vid utvisning ur riket af utlänningar äfvensom beträffande de frågor, som härmed sammanhängde, och därefter för Riksdagen framlägga förslag till de lagbestämmelser uti ifrågavarande ämnen, hvartill utredningen kunde gifva anledning.

Herr Rogberg: Jag anhåller att få yttra några ord med anledning af den vid utlåtandet fogade, af herr *Widén* m. fl. afgifna reservationen.

Frågan om utvisning af utlänningar måste naturligtvis ses från två synpunkter, dels från statens, dels från hans, som blir föremål för utvisning. Herr *Löfgren* har i den skrift, som gifvit anledning till justitieombudsmannens framställning, gjort sig till målsman för utlänningen. Han har framhållit behovet af rättsligt försvar för honom och lämpligheten af att opartisk myndighet blir hörd i utvisningsärendet och dylikt. Justitieombudsmannen åter har sett saken både från statens och utlänningens synpunkt. Sedan han erinrat, att för närvarande hos oss knappast några bestämmelser finnas angående utvisningsförfarandet, framhåller han, att staten icke kan afstå från sin rätt att utvisa en utlänning, så fort han finnes vara farlig för allmän ordning och säkerhet, och detta äfven för det fall att utlänningens åtgärder icke kunna hänföras under en viss strafflagsbestämmelse. Justitieombudsmannen finner det vara af värde för staten att erhålla en lag om proceduren vid utvisningsförfarandet, och han anser, att i denna lag böra införas bestämmelser om lojal behandling af utlänningar. Han har gifvit staten sitt och utlänningen sitt och föreslår en skrifvelse till Kungl. Maj:t i ärendet.

Utskottet för sin del har anført några sifferuppgifter angående antalet utlänningar, som utvisats under år 1907, och antalet af dem, som under åren 1908 och 1909 utvisats såsom farliga för allmän ordning och säkerhet. Med hänsyn till siffrorna och det faktum, att man af hvad i öfrigt i landet förekommit icke kan sluta till behovet af lagstiftningsåtgärder i det afseende, justitieombudsmannen påyrkat, har utskottet ansett sig böra afstyrka justitieombudsmannens framställning; och utskottet har funnit ett ytterligare skäl härför i den omständigheten, att Riksdagen i skrifvelse af den 20 mars 1907 anhållit om förslag till lag mot skadlig invandring i riket. Utskottet har antagit, att i den lag, som af denna skrifvelse kunde följa, skulle kunna införas lämpliga bestämmelser till ledning för

myndigheterna rörande förfarandet, särskildt för den händelse den, som faller under lagen, icke åtyder lagens bestämmelser. Men i utskottet har från flera håll framhållits, att man behöfver en lag, som kunde underlätta och säkerställa för myndigheterna deras tillvägagående vid utvisning. Enligt min erfarenhet från landsbygden i det län, där jag bor, är det behöfligt just att erhålla en lag angående utvisning af utlänningar, och det förefaller mig tveksamt, huruvida i en lag, som tillkommit på begäran om lag angående hinder för utlänningar att bosätta sig i landet, skall kunna inrymmas bestämmelser om utvisningsförfarandet.

Då jag således anser skäl föreligga för bifall till justitieombudsmannens framställning eller för den af herrar Widén m. fl. vid betänkandet fogade reservationen, tillåter jag mig att hemställa om bifall till samma reservation.

Herr Löfgren: Då jag till Riksdagens justitieombudsman gjort den framställning, som föranledt honom att påyrka Riksdagens åtgärd för erhållande af en lagstiftning om utlänningars utvisning ur riket, ber jag att få något belysa de skäl, som jag anser föreligga för en sådan lagstiftning, på samma gång som jag vill söka bemöta hvad lagutskottet anfört mot förslaget.

Först vill jag emellertid med anledning af hvad den föregående talaren yttrade anmärka, att jag ingalunda förbisett statens intresse af att — på ett ganska lätt sätt för öfrigt — bli af med misshagliga subjekt, men hvad jag vill framhålla är, att denna rätt, som jag anser vara ett ingrepp i den personliga friheten, den personliga rörelsefriheten, den personliga vistelsefriheten, bör åtminstone till sina hufvudgrunder af regering och Riksdag gemensamt bestämmas, och eftersom statens intresse af utvisningen blifvit tillräckligt representeradt ändå, få herrarna ursäkta, att jag här företrädesvis fäster mig vid utlänningens intresse af och de skäl som ur hans synpunkt tala för en utvisningslag.

Till en början torde en erinran böra göras om hvad frågan närmast gäller. Det är icke fråga om den af traktater med främmande makter eller eljest bestämda rätten till utlämning af utländska förbrytare för utomlands begånget brott, som här tagit sin tillflykt undan rättvisan i det land, där brottet begåtts. Det gäller icke heller företrädesvis det återsändande eller hemsändande af utländska lösdrivare, som omtalas i det cirkulär, som utfärdats i enlighet med grunderna för lösdrivarelagen. Dessa öfverlämnas af en exekutor här till en annan i sitt hemland, alldeles som förpassning i motsvarande fall sker inom landet. Nej, här gäller frågan ett tredje förfarande mot utlämning, som på senare tiden fått en allt vidsträcktare användning. Därmed förhåller sig nämligen så, att när helst lokalpolisen anser, att en utlämning gjort något, som enligt polisens mening strider mot lag eller allmän ordning, eller om han inte ordentligt anmält sig för polisen eller gifvit falska uppgifter, eller

Om lagstiftning rörande grunderna för utlänningars utvisning ur riket m. m.

(Forts.)

Om lagstiftning rörande grunderna för utlänningars utvisning ur riket m. m.
(Forts.)

när polisen menar, att denna utlänning »blandat sig i här i riket förekommande politiska meningsstrider eller sociala tvister», så tar polisen reda på honom, genom häktning eller på annat sätt, anmäler saken för Kungl. Maj:t, och sedan kan utlänningen utvisas utan att ha fått tillfälle till försvar, utan att ens veta omedelbart förut hvad saken gäller, och detta på grundval endast af de underordnade myndigheternas rapporter. Utvisningen innebär inte ett aflämnande af den utvisade till hemlandet, utan han förpassas utom gränsen helt enkelt — vanligen enligt hans eget val — och får taga sig fram bäst han kan.

Detta förfarande grundar sig icke på någon lag eller ens på någon allmän förordning. Det tillkom i sin nu tillämpade form med anledning af den ryska invasionen 1905 och 1906, då regeringen — det var den Staaffska — genom ett cirkulär den 27 april 1906 förständigade polismyndigheterna att ha tillsyn särskildt öfver personer, som i följd af tilldragelserna i ryska riket begifva sig hit till landet. Polisen skulle under nyss angifna förutsättningar, det vill säga om de icke anmälde sig eller lämnade falska uppgifter, eller om de deltog i här förekommande politiska meningsstrider eller sociala tvister, anmäla misstänkta ryssar till Kungl. Maj:t för eventuell utvisning. Cirkuläret var i sin dåvarande form att betrakta som en nödfallsåtgärd af regeringen »tills vidare», alltså till dess Riksdag och regering hunne bestämma vissa grunder för utvisning, men har år efter år förnyats, utan att Riksdagen hörts. Åtgärden var tydligen riktad mot flyktingar och andra tillfälliga resande, men äfven fast bosatta personer ha i lika omfattning utvisats. Slutligen var det särskildt ryska oroselement, som ursprungligen afsågos med detta cirkulär, men utvisning har efter samma grunder drabbat äfven andra, här i riket fast bosatta utlänningar.

Att utvisning praktiserats i denna vidsträckta och obestämda omfattning, framgår af åtskilliga exempel från de sista åren. Jag skall därvid icke röra vid de mera brännbara punkterna, utan håller mig till de i min framställning till justitieombudsmannrn omnämnda fallen. Först ber jag emellertid att få anmärka, att, då nu regeringen bestämt sig för en dylik praxis och anser sig kunna tillämpa densamma, jag ingalunda vill säga, att icke regeringen därvidlag sökt iakttaga statens intresse, men frågan är, huruvida regeringen i de fall, till hvilka jag nu kommer, haft att basera sig på en utredning, som varit tillräcklig att motivera utvisningen.

En gammal rysk jude, som bott här i staden i nära 20 år, med familj som han försörjt, — som alltid ordentligt betalt sin skatt och sin hyra, och som från rabbinen och andra framstående medlemmar i sin församling har de bästa vitsord — denne man anmäler en dag till polisen, att han vid sin bostad blifvit af en yngre trosfrände slagen med tillhygge. Blod och blånader buro syn för sagen, och den yngre mannen, som omedelbart efter upträdet anhölls, innehade en revolver, 7 skarpa skott och en boxhandske.

Uppgifterna hur det tillgått vid uppträdet voro emellertid stridiga, och då ingen utredning vanns, anmäldes och utvisades hela sällskapet — målsägare, vittnen och den för misshandeln angifne, bland dem äfven angifvarens, den gamle mannens son, som dock fullgjort värnplikt inom den svenska armén och ännu torde vara inskrifven i arméns rullor. Som anledning till den gamle mannens utvisande an ördes ett erkännande vid polisförhöret, att han vid sidan af sitt sadelmakeriyrke under mer än 18 år drifvit olaga handel, som skulle ha bestått däri, att han uppköpt antika saker och sålt dem till antikvitetshandlande. Jag lämnar därhän, i hvad mån detta kunde anses som olaga handel — alltnog, mannen åtalades icke för den olaglighet, han i så fall under 18 år fått opåtaladt bedriva; hans talan som angifvare i misshandelsmålet lämnades också därhän; den högre rättvisan kvittade det hela och skickade honom på fattigvården i något annat land, där han inte heller hörde hemma. Ett något summariskt, men så mycket bekvämare sätt att utreda brottmål, då det gäller utlännning, har härmed vunnit Kungl. Maj:ts godkännande. Mannen hade ingen aning om, att han skulle utvisas, förr än en eller två dagar innan han sändes bort från hem och utkomst. Han var kallad ner i polisen, som han trodde, för att höras om den misshandel, han undergått, men i själfva verket för att häktas och få besked om den omedelbara utvisningen. Intet tillfälle till försvar — ingen möjlighet till yttrande, till förklaring, till rättelse kanske, af en polisrapport, som han aldrig sett. Utvisad var han och därmed basta.

Det andra fallet, jag särskildt omnämnt, var utvisningen af en yngling, som var född i landet af norska, men här fast bosatta föräldrar. Han var nära 22 år och skulle enligt naturalisationslagen ha blifvit svensk medborgare om några månader, då han enligt sin fackförenings order kom att i ett demonstrationståg bära en röd fauna med någon antimilitaristisk inskrift, för hvilket han bötade 25 kronor. Eljest hade han goda vitsord som ordentlig arbetare; han hjälpte sina gamla föräldrar och hade själf grundat familj. Den polisuppsyningsman, som åtalat honom, anmälde honom för utvisning och på Konungens befallningshafvandes tillstyrkan — det var landshöfding Widén, som dock nu reserverat sig mot utskottets hemställan — blef han trots ett för honom gynnsamt uttalande från kronofogden i orten häktad och utvisad. Huru hårdt man än bedömer antimilitaristiska agitationsåtgärder, måste man ändock erkänna, att detta är en betydlig straffskärpning, och en straffpåföljd för hela lifvet har sålunda ådömts på grund af Kungl. Maj:ts i administrativ väg, utan stöd af uttrycklig lag, gifna beslut.

I anslutning härtill kan jag inte underlåta att fästa herrarnes uppmärksamhet på en passus i 1906 års omtalade cirkulär, som visar, hur orimlig dess tillämpning utvecklat sig. Där står, att när de misstänkta ryssarna komma, så skall polismyndigheten på lämpligt sätt fästa deras uppmärksamhet därpå, att de icke äga någon

Om lagstiftning rörande grunderna för utlänningsutvisning ur riket m. m.
(Forts.)

Om lagstiftning rörande grunderna för utlänningars utvisning ur riket m. m.
(Forts.)

ovillkorlig rätt att uppehålla sig här i landet och äro underkastade risken att utvisas ut riket, särskildt om de göra något af allt det, som nämnes i förordningen. Dessa misstänkta individer är man alltså nog artig att varna på förhand. De veta hvad det gäller, om de lägga sig i infödingarnes affärer. Tycka inte herrarna då, att man i jämförelse härmed blir bra oartigt bemött bara för att man, utan någon som helst föregående varning, råkat bli född här i landet af främmande föräldrar? Denne olycklige lefver ovetandes under risken af att bli utvisad på grund af den minsta förseelse, ända till dess han, utan sin förskyllan, vid uppnådda 22 år plötsligt pånyttfödes till svensk medborgare med alla de företräden till personlig säkerhet och frihet, denna värdighet i ett slag medför.

På grund af hvad jag anført vågar jag i motsats till utskottet säga, att den praxis till stöd för regeringens utvisningsrätt, som tagit sig uttryck i 1906 års och senare, likalydande cirkulär till och med gått utöfver den ram, som regeringen i dessa cirkulär själf angifvet för utvisningsåtgärdens tillämpning. Den gäller äfven andra än *ryssar* — och detta må vara — den gäller icke endast *löst folk*, utan den tillämpas äfven med afseende på *fast bosatta* personer. Detta synes mig tillräckligt ådagalägga dessa administrativa instruktioner bristfällighet och behovet af en klar och bestämd lag.

Jag kan lyckligtvis i detta afseende stödja mig inte allenast på justitieombudsmannens mening och på rättsfall, som törhändas med olika ögon från skilda håll, utan på en auktoritet, som herrarna torde vara mera benägna att erkänna, nämligen herrarnes egen. Åren 1906 och 1907 förelåg en motion af herr Lithander med yrkande på en lag om villkoren för utlänningars inflyttning och bosättning här i landet, hvilken motion det senare året föranledde en skrifvelse till Kungl. Maj:t i nämnda syfte. Vid denna frågas behandling uttalade lagutskottets förstakammarmajoritet med anslutning sedermera af, såvidt jag minnes rätt, en enhällig Första kammare, den mening, hvori jag helt ber att få instämma, att de i administrativ väg utfärdade bestämmelserna i 1906 års cirkulär »icke kunna anses tillfredsställande för vinnande af det uppställda önskemålet.» Då i en invandringslag måste ingå en vidsträckt rätt för de administrativa myndigheterna att afvisa olämpliga främlingar strax de inkommit, ansåg också på den grund utskottet och därefter denna kammare, att de fall, där polismyndighet komme att äga befogenhet att utestänga invandrare, borde genom lag noga bestämmas och begränsas. Riksdagen upptog äfven den dessa synpunkter i sin skrifvelse till Kungl. Maj:t med anmärkning om att de administrativa föreskrifterna voro otillräckliga samt att principiella betänkligheter icke kunde resas mot en invandringslag.

Samma skäl tala naturligtvis för ett laga ordnande af utvisning.

Det kan väl ej gärna invändas, att rätten att vid gränsen afvisa en främmande, som vill in, utan att ha någon rätt härtill, bör bedömas enligt lag, under det att regeringen skall ha rätt, att

obunden till och med af sina egna föreskrifter köra ut dem, som en gång kommit in och registrerats och skattelagts och arbetat och förökat sig alldeles som landets egna söner, med samma intressen och villkor som de och med samma benägenhet för att blanda sig i politiska och sociala strider, hvilka i lika mån också äro deras strider.

Om lagstiftning rörande grunderna för utlänningsutvisning ur riket m. m.

(Forts.)

Nej, nog synes det egendomligt och stridande mot allmänrättsliga regler, om en *beatus possidens* skall ha mindre rättsskydd än den, som inte ens har en inträdd situation att återopa. Men innevarande års lagutskott drar sig inte för den konsekvensen. Utskottet tycker det vara nog med att få den af Riksdagen begärda lagen mot invandring af en del utländska folkelement och vill nöja sig med därpå grundade föreskrifter om behandlingen af dem, som bryta mot den blifvande invandringslagen. D. v. s. utskottet tänker sig en lagbestämd utvisning af dem, som trängt sig in eller inte kunnat skaffa laga försvar i arbete eller visad tillgång inom den karenstid — den plägar vara bestämd från 8 dagar till 6 veckor — som kan blifva bestämd i lagen. Men beträffande alla de *bofasta* skulle med detta resonemang regeringen ha kvar sin nuvarande befogenhet, hvarför det enligt utskottets mening är likgiltigt, om den befogenheten står att läsa i en lag eller inte.

Jag undrar, om lagutskottet tänkt på hvad detta ville säga att sätta de en gång inflyttade i en osäkrare ställning än de nykommande främlingarna. Utskottet nämner utan att därpå grunda någon reflektion, att det torde finnas minst 25,000 utlännings i riket, men säger däremot ingenting om att cirka 9,000 utlännings inflytta hvarje år. Att totalsiffran med denna starka inflyttning icke blir större beror på åtskilliga omständigheter, men bl. a. på att en stor del efter hand bli svenska medborgare. Emellertid är hufvudparten af de inflyttande inte alls ryssar eller finnar, utan mer än hälften är svensk-amerikanare, som komma tillbaka med eller utan sina sparade slantar. Märk väl, att öfver alla dessa återbördade patrioter hvilar utvisningshotet i den form 1906 års ursprungliga cirkulär nu tillämpas. Men, invänder man, utvisningen tillämpas naturligtvis inte alls på dessa samhällsnyttiga element. Nej, det är då för väl — inte i någon större utsträckning åtminstone. Men i en tid, då man vill motarbeta emigration och främja återinvandring, bör man väl undanröja något så principvidrigt som detta osäkerhetstillstånd, hvari den bofasta, arbetsamma svensk-amerikanaren riskerar att bli utvisad, så snart han gjort sig skyldig till äfven den minsta förseelse eller enligt de administrativa myndigheternas och närmast lokalpolisens mening lagt sig i politik på ett sätt, som inte passar honom.

Som jag nyss nämnde, anser utskottet, att regeringens befogenhet bör utan någon bestämmelse i lag fortifara. Men hvarpå grundas då denna regeringens särskilda befogenhet att ingripa mot en utlännings välfärd och frihet, obunden af alla de rättsgarantier,

Om lagstiftning rörande grunderna för utlänningsanspråk ur riket m. m.
(Forts.)

som i motsvarande fall gälla för landets egna undersåtar? Härpå svarar utskottet med en vändning, som inte blir klarare och riktigare för att den är vanlig. »Jo», säger utskottet på sid. 10, »statens egna medborgare äro skyldiga att lyda statens lagar och äga då också anspråk på de förmåner, som den inom staten bestående rätten i allmänhet erbjuder.» Men med utlännningen anses det åter förhålla sig på annat sätt. »Bestämmanderätten öfver dennes rättsställning i för honom främmande stater tillkommer», sägs det i utskottsbetänkandet, »de suveräna staterna själfva.» För min del kan jag icke förstå den principiella skillnad, som dessa olika satsar vilja åskådliggöra i fråga om de olika personernas rättsställning. Staten är i båda fallen densamma, med samma bestämmanderätt; och jag vet ej, hvarför staten i ena fallet skall vara regering och riksdag, men i det andra regeringen ensam. Konsekvensen af att den suveräna staten gentemot utlännningen representeras af regeringen stöter ändå på motstånd äfven af en hel del af lagarna i vårt konstitutionella land: vi häkta honom i allmänhet inte för annat än för brott, och vi halshugga honom knappast ens för rånmord. Ännu lefver nämligen 16 paragrafen regeringsformen, som förbjuder Konungen någon ur landet förvisa eller på annat sätt någon fördärfva eller fördärfva låta till lif och välfärd. Och den bestämmelsen tillkom på en tid, då den fast bosatta utlännningen var likställd med de svenskfödda i fråga om rättsskydd för person och egendom. Jag behöfver i det hänseendet endast hänvisa 1910 års lagutskott till hvad som uttalats af bland annat de kommitterade, som framlade 1830 års förslag till straffbalk, och som voro förträffliga jurister, äfven om de icke hunnit utveckla sig till så goda partipolitici.

För hvilket ändamål utskottet åter åberopar de gamla förordningarna om passtväanget och dess upphäfvande är mig obegripligt. Just passtväanget, som på sin tid existerade, visar, att de fast bosatta utlänningsarna under skyddet af 1809 års regeringsform åtnjoto en långt starkare rättsställning än de resande, och dess upphäfvande bör rimligtvis ej betyda annat än en ökad möjlighet till fri inflyttnings. På samma sätt bör en invandringslag nu föra med sig som osviktig konsekvens laga bestämmelser om utvisning.

Utskottet anför emellertid till stöd för det rent administrativa förfarandet i fråga om utvisning, att vårt förhållande till andra stater skulle skadas af en mer eller mindre i detalj utförd begränsning af regeringens utvisningsåtgärder. Detta påstående hör till de alltför djupa eller alltför dunkla fraser, som kräfva skäl. Gifvet är, att om hvarje stat bör äga ett intresse af att skydda sina undersåtar i andra länder, den också bör äga intresse af att de bli behandlade efter laga former. Hvarken justitieombudsmannen eller någon annan har för öfrigt bestridt, utan tvärtom uttryckligen förklarat, att regeringen bör äga en vidsträckt diskretionär befogenhet till utvisning, särskildt af spioner och anarkister, men denna befogenhet bör gifvas genom lag, ej utvecklas godtyckligt. Nästan

undantagslöst är detta också händelsen i andra civiliserade länder — jag hänvisar *dels* till min egen framställning till justitieombudsmaunen, *dels* till utskottets framställning; ingendera är oriktig, men de böra båda läsas jämnsides med hvarandra; vi ha kanske å ömse sidor sett saken något tendentiöst. Alltnog, utvisningsrätten är i de flesta länder bestämd genom lag; den är mångenstädes vidsträckt, men vi finna, att den i alla fall är till sina hufvudgrunder bestämd genom lag (Preussen utgör ett undantag, vill jag minnas); och lag är det enda vi begära; lag måste här vistande utlänningar underkasta sig; ingen bestrider, att statens suveränitet i afseende å utlänningars rättsställning gäller med den begränsning, hvartill ingångna traktater föranleda, men såväl den enskildes rätt som statens och regeringens och myndigheternas intresse bör fordra, att de stora hufvudgrunderna blifva bestämda genom lag. Nu är det i alla fall så, som äfven framgick af den föregående talarens framställning, att man icke vet hvad som är bestämdt. Detta skulle ändras, om man finge en lag. Men sist och framför allt — lag är det, som denna kammare begärt om utlänningars invandring och bosättning inom landet. Det enda, som justitieombudsmannens och utskottsreservanternas yrkande innebär, är, att Kungl. Maj:t vid uppgörande af lagförslag om bosättningen också skall tänka på den ofrivilliga utflyttningen. Och äfven denna sida af samma sak bör ligga kammaren om hjärtat. Eljest skulle man alltför mycket påminnas om hvad som förekom 1907 vid behandlingen af herr Lithanders motion om invandringslag. Då var det Andrakammarereservanter, som sade nej, tyckte, att en lag var obehöflig, och en del af Andrakammarevännen tyckte detsamma. Detta föranledde en, säkerligen af herrarna och äfven i vidsträcktare kretsar, högt aktad Andrakammareledamot att i oppositionens invändningar mot det i Första kammaren väckta lagförslaget skymta den gamla frågan: »kan något godt komma från Nazaret?» Då var Första kammaren ett Nazaret, nu skulle Andra kammaren kanske kunna bli det, om det nu föreliggande lagförslaget vore en partifråga, men det är det icke. Det är icke medkammarens reservanter, utan Riksdagens justitieombudsman, dess betrodde väktare af rättsordningens helgd, som här fört sin talan. Och denna omständighet, jämte kammarens föregående beslut i en del af denna fråga, ger mig förhoppningen, om icke förvissningen, att kammaren skall bifalla min vördsamma vädjan, då jag, herr talman, härmed ber att få hemställa om bifall till reservanternas yrkande.

Herr Trygger: Herr talman, mina herrar! Det skulle vara synnerligen intressant, ifall jag ägde rättighet att ingå på det speciella fall, som den siste ärade talaren här behandlade, nämligen fallet Mellin. Men grundlagen hindrar mig att göra detta. Regeringens åtgärder i detta fall hafva redan varit underkastade grundlagsenlig behandling i konstitutionsutskottet, och någon ytterligare granskning torde således icke

Om lagstiftning rörande grunderna för utlänningars utvisning ur riket m. m.

(Forts.)

Om lagstiftning rörande grunderna för utlänningsutvisande ur riket m. m.

(Forts.)

här kunna komma i fråga. Jag skall däremot sysselsätta mig med den föreliggande frågan i dess helhet.

Den siste ärade talaren — det är som bekant justitieombudsmannen, som framställt detta förslag med anledning af en till honom ställd skrifvelse från denne talare — fixerade skarpt hvad det egentligen är fråga om. Här vore icke alls fråga om att göra någon ändring i de bestämmelser, som gälla beträffande utvisning af lösdrifvare eller utvisning af brottslingar eller sådana, som åtnjutit fattigunderstöd eller dylikt, utan det vore fråga om sådana, hvilkas utvisning grundade sig på att man ansåg, att de äfventyrade ordning och säkerhet inom den svenska staten eller blandade sig i våra inre politiska och sociala strider.

Då den ärade talaren närmare gick in på detta, sökte han för oss framställa hvad som var gällande rätt i ämnet, men jag tror, att han därvid gjorde sig skyldig till någon missuppfattning med afseende på huru det verkligen går till för närvarande i dylika fall. Han sade, att nu är det på det sätt, att det är regeringen, som utvisar, men i verkligheten är det de lägre myndigheterna, som pröfva. De skicka in en begäran till regeringen, och så tar regeringen de lämnade uppgifterna utan vidare för goda och utvisar, utan angifvande af något skäl. Så är det emellertid icke. Det är icke så, att de lägre myndigheterna gå direkt upp till regeringen och att regeringen vågar utan vidare lita på deras, t. ex. en länsmaus, rapport, utan den lägre myndigheten får gå till närmaste öfverordnade, särskildt till den som står för säkerheten inom länet, nämligen Konungens befallningshafvande, och där pröfvar man hans rapport och anställer förhör och undersökning, och sedermera kommer saken med sistnämnda myndighets utlåtande till regeringen. Detta är det normala förloppet. Är saken åter alldeles uppenbar och det är fara i dröjsmål, kan man gå en ginare väg, men då föreligger icke heller något behof af annan utredning, än som i saken utan vidare fullständigt föreligger.

Den ärade talaren har i sin skrifvelse till justitieombudsmannen utgått från en, som jag tror, felaktig uppfattning af vår gällande regeringsform, och denna felaktiga uppfattning har han äfven här fortfarande fasthållit. Han utgår ifrån, att 16 § regeringsformen skulle hindra regeringen ifrån att utvisa utlännings. Emellertid, genom omständigheternas egen makt tvingades han att göra ett undantag, ty när han fortsatte sitt resonemang, sade han, att »paragrafen i fråga endast utgjorde hinder för att utvisa här fast bosatta utlännings». Jag kunde förstå honom, när han tolkade 16 § så, att den utgjorde hinder för regeringen att öfver hufvud taget utvisa vare sig svensk eller utlännings, men så snart han kom in på den begränsning han gjorde, då hade han icke fast botten under sig, man må tolka § 16 i den ena eller andra riktningen. Men det är väl icke tvifvel om, att denna 16 § i regeringsformen icke afser

utlänniug. Detta är en *communis opinio*, som jag tror, att den siste ärade talarens auktoritet icke förmår kullkasta.

Men så sade talaren: »Hvarför skall regeringen hafva denna rätt? Hvarför har icke Konung och Riksdag denna befogenhet?» Härpå har jag intet annat svar än att än en gång hänvisa till regeringsformen. Den säger otvifvelaktigt, att det är Konungen, som skall styra riket, den säger ock ifrån, hvilka befogenheter som tillkomma Konung och Riksdag gemensamt, och bland dessa ingår icke utvisningsrätten. Och i alla stater med undantag af England, där det föreligger alldeles speciella förhållanden, har rätten att utvisa utlänningar ansetts såsom en administrativ befogenhet. Och se vi efter, finna vi, att skillnaden mellan oss och andra stater är den, att medan vi gifva denna utvisningsrätt endast åt regeringen under konstitutionellt ansvar, med granskning af konstitutionsutskottet och sedermera af Riksdagen, är det åtskilliga andra stater, de allra flesta, som gifva denna befogenhet åt mer eller mindre kompetenta, i allt fall under regeringen underordnade myndigheter. Och man torde väl kunna säga, att i förevarande afseende förefinnes en garanti hos oss, hvilken saknas hos de öfriga staterna. Sedermera gjorde den ärade talaren speciellt i fråga om denna kammares ställning till frågan gällande, att då vi skrifvit angående en invandringslag, vore det onaturligt, att vi nu skulle vilja sätta oss emot att klämbinda Kungl. Maj:ts befogenhet att utvisa utlänningar, som äro farliga för den allmänna säkerheten och ordningen här i landet. Men, mina herrar, det förstodo herrarna genast, när herrarna hörde det, att vid nämnda uttalande har logiken för ett ögonblick felat hos den ärade talaren. Vid en invandringslag kan det icke blifva tal om att regeringen skall sitta och pröfva i hvarje särskildt fall, om en utlänniug får komma in i landet. Där måste de lägre myndigheterna pröfva detta. Där måste man följaktligen hafva särskilda fixa regler, så att man genast från början kan utvisa sådana utlänningar, som man anser sig hafva skada af, och detta öfverensstämmer med hvad som ägt rum i åtskilliga andra stater. I fråga om invandringen är en lag således nödvändig. Men vid utvisning är förhållandet ett annat och man kan väl icke få någon mera efter det speciella fallet afpassad noggrann pröfning än genom att lägga utvisningsrätten i regeringens hand under det ansvar, som väl är det största och i Sverige visat sig vara kraftigt, nämligen det konstitutionella ansvaret. Jag kan icke förstå, huru man kan skydda utlänningarna på bättre sätt än vi göra.

Såsom bevis på hur dåligt det för närvarande är ställt, åberopade sedermera den ärade talaren Kungl. Maj:ts cirkulär af år 1906, hvilket cirkulär säger, att polismyndigheterna skola fästa invandrande ryssars etc. uppmärksamhet på, att de få vara så goda och hålla sig i ordning här i landet; eljest riskera de att blifva utvisade. Den regering, som utfärdade detta cirkulär, var en liberal regering; och jag tycker, att det var ett mycket klokt och lyckligt

Om lagstiftning rörande grunderna för utlänningars utvisning ur riket m. m.

(Forts.)

Om lagstiftning rörande grunderna för utlänningsars utvisning ur riket m. m.
(Forts.)

tillkommet cirkulär. Man ville, att de afsedda personerna skulle genast från början veta, hvad de hade att rätta sig efter. Cirkuläret var således dikteradt af välvilja mot vederbörande, så att utvisningen icke skulle komma på dem, utan att de voro varnade. Det enda man möjligen skulle kunna invända beträffande nämnda regerings handläggning af den fråga, som beröres i ifrågavarande cirkulär, vore, att regeringen kanske icke tillräckligt skarpt tillämpat den varning, som man då var så angelägen att låta tillstålla dessa utlänningar. Herrarna minnas väl, hurusom man läste i tidningarna, att här i Stockholm slog sig ned en massa ester och letter, som förevisades på Folkets hus och försörjde sig med tiggeri och annat dylikt. De stannade här en ganska lång tid, äfven sedan nyssnämnda cirkulär utkommit, men sedermera blefvo några af dem undan för undan utvisade, tills hela sällskapet fann, att Sverige just icke var ett lämpligt land för deras åtgöranden, och då gifvo de sig allmänt i väg. Jag tror verkligen, att man kan vara tacksam mot den regering, som utvisade dem, för att den tillämpade den befogenhet, som tillkommer regeringen för att skydda oss från dylika invasioner.

Den förste ärade talaren fäste uppmärksamheten på, att man nog skulle behöfva en lag för att reglera de *lägre* myndigheternas förfarande, så att de visste, hvad de skulle göra med afseende å utlänningar, hvilkas utvisning kan komma i fråga. Ja, det ligger mycken sanning i hvad den ärade talaren sade. Men något dylikt är icke det, som är afsedt genom den siste talarens skrifvelse till justitieombudsmannen; och för resten är det icke heller tillräckligt kraftigt framhållet i justitieombudsmannens egen skrifvelse till Riksdagen, ty jag får säga, att jag för min del måste göra den anmärkning emot justitieombudsmannens skrifvelse, att han bra nära sluter sig till den siste talaren, som gjort sin framställning hos honom — hvilket möjligtvis förklarar, att den ärade talaren också här synnerligen varmt slöt sig till justitieombudsmannen!

Att de lägre myndigheterna få någon anvisning, hur de i förekommande fall skola förfara i här omhandlade afseende, är emellertid någonting, som kan vara att tänka på, ty man skulle möjligen kunna säga, att de i brist på sådan anvisning för närvarande på åtskilliga ställen icke äro tillräckligt ifriga att taga reda på sådana fall och underställa dem vederbörande öfverordnade myndigheter. Jag säger detta icke för att klandra dessa lägre myndigheter. Jag menar, att de icke hafva riktigt klar uppfattning af hur långt deras initiativ bör gå. Men denua fråga är något annat, än hvad som är afsedt genom denna skrifvelse, och det behof, som i nämnda afseende föreligger, kommer nog att tillgodoses, när regeringen en gång framlägger förslag angående den begärda invandringslagen. Där kommer man alltid att få gifva åtskilliga anvisningar till de lägre myndigheterna med afsende å invandringen, och man får då

tillfälle att samtidigt fästa uppmärksamhet på åtskilliga frågor, som stå i något samband med denna.

Till sist vill jag taga fasta på ett erkännande från den siste ärade talarens sida. Det erkännande nämligen, som ligger däri, att han säger: jag förstår mycket väl, att det är nödvändigt att gifva regeringen en diskretionär befogenhet i sådana här frågor; men det skall ske genom lag. — Då ber jag att få fråga honom: duger det icke, att det sker genom grundlag?

Herr talman, jag anhåller att få yrka bifall till lagutskottets hemställan i förevarande utlåtande.

Efter det öfverläggningen förklarats härmed slutad, gjorde herr talmannen i enlighet med de därunder framställda yrkandena propositioner, först på bifall till hvad utskottet i förevarande utlåtande hemställt samt vidare därpå att kammaren, med afslag å utskottets hemställan, skulle antaga det förslag, som innefattades i den af herr *Widén m. fl.* vid utlåtandet afgifna reservation; och förklarade herr talmannen sig finna den förra propositionen, hvilken förnyades, vara med öfvervägande ja besvarad.

Herr *Löfgren* begärde votering, i anledning hvaraf uppsattes, justerades och anslogs en omröstningsproposition af följande lydelse:

Den, som bifaller hvad lagutskottet hemställt i sitt utlåtande nr 6, röstar

Ja;

Den, det ej vill, röstar

Nej;

Vinner Nej, afslås utskottets hemställan och antages det förslag, som innefattas i den af herr *Widén m. fl.* vid utlåtandet afgifna reservation.

Vid slutet af den häröfver anställda omröstning befunnos rösterna hafva utfallit sålunda:

Ja — 109;

Nej — 11.

Föredrogos och hänvisades till statsutskottet Kungl. Maj:ts denna dag afämnade nådiga propositioner till Riksdagen:

Om lagstiftning rörande grunderna för utlänningars utvisning ur riket m. m.
(Forts.)

1:o) angående anvisande af medel till lönefyllnad åt vikarien för tjänstledige kassören och bokhållaren hos fängvårdsstyrelsen Walter Engblom; samt

2:o) angående godkännande af tullverkets utgiftsstaten för år 1911 m. m.

Föredrogs och hänvisades till bankoutskottet Kungl. Majts under sammanträdet aflämnade nådiga proposition till Riksdagen angående pension till förre båtsmannen vid Norrlands 2:a kompani, nr 85, Erik Johan Forsberg Borg.

Anmälades och bordlades

statsutskottets utlåtanden:

nr 1, angående regleringen af utgifterna under riksstatens första hufvudtitel, innefattande anslagen till kungl. hof- och slottsstaterna;

nr 8, angående regleringen af utgifterna under riksstatens åttonde hufvudtitel, innefattande anslagen till ecklesiastikdepartementet; och

nr 12, i anledning af Kungl. Majts proposition angående utförande af vissa reparationsarbeten i Södra skånska infanteriregementets sjukhus å Refvinge hed;

bevillningsutskottets betänkanden:

nr 4, i anledning af väckta motioner om skrivelser till Kungl. Maj:t angående förbud mot försäljning af brännvin m. m.;

nr 7, i anledning af väckta motioner om skrifvelse till Kungl. Maj:t angående införande af lokalt veto med lika och direkt rösträtt beträffande detaljhandel med brännvin;

nr 8, i anledning af väckta motioner om ändrad lydelse af 25 § i förordningen angående försäljning af brännvin;

nr 9, i anledning af väckt motion om skrifvelse till Kungl. Maj:t angående inskränkning af detaljhandeln med brännvin å landsbygden och i vissa städer; samt

nr 10, i anledning af väckt motion om skrifvelse till Kungl. Maj:t angående ändrad lydelse af 25 § 3 mom. i förordningen angående beskattning af socker;

bankoutskottets utlåtanden:

nr 4, om verkställd granskning af riksbankens styrelse och förvaltning; samt

nr 5, om verkställd granskning af fullmäktiges i riksbanken och fullmäktiges i riksgäldskontoret åtgärder för utförande af det dem gemensamt lämnade uppdrag i fråga om uppförande å Helgeands-holmen af riksdags- och riksbankshus; äfvensom

jordbruksutskottets utlåtanden:

nr 20, i anledning af väckt motion om skrifvelse till Kungl. Maj:t med begäran om utredning och förslag i fråga om användandet af s. k. allmänningsskogars afkastning; samt

nr 21, i anledning af väckt motion om kostnadsfri utstämpling af till försäljning afsedt virke inom skyddsskogsområde.

Justerades fem protokollsutdrag för denna dag.

På framställning af herr talmannen beslöts, att de under dagen första gången bordlagda ärendena skulle sättas främst på föredragningslistan till nästa sammanträde.

Kammaren åtskildes kl. 12,38 e. m.

In fidem
A. v. Krusenstjerna.
